

Három évtized margójára – Visszatekintés a nemzetközi levéltári napokra

Nemzedéknyi időre tekintünk vissza, amikor a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltár által szervezett nemzetközi levéltári napok kronológiáját átpörgetjük. A harmincadik alkalommal megszervezett, határokon átnyúló esemény alkalmából számos szellemi értéket idézhetünk meg, sok-sok elhangzott előadás emlékezetes pillanatát eleveníthetjük fel. A Nyíregyházi Egyetem nyugalmazott oktatójaként természetesen más nézőpontból közelítek ehhez az intézményi teljesítményhez, mint maguk a levéltárosok, akik a házigazda felelősségével és állhatatosságával láttak hozzá évről évre a szervezőmunkához, hogy azután gördülékenyen lebonyolítsák a tudományos tanácskozást, a jó hangulatú vendéglátást és a tanulmányi kirándulást egyaránt. Számos alkalommal figyelhettem a hallgatóság soraiból a levéltári szakma jeles képviselőinek okfejtéseit és a történészek gazdag forrásbázison nyugvó értekezéseit. A három évtized alatt az előadók megosztották az érdeklődőkkel a kutatásaik során tapasztalt nehézségeket, amelyek nagyrészt a 20. század történelmi viharaiiban szétszóródott, töredezetté vált iratanyagok nehézségekbe ütköző feltárásából fakadtak. A nemzetközi levéltári napok többek között azt a célt szolgálják, hogy erősödjön a hazai és határon túli gyűjtemények együttműködése, megvalósíthatóvá váljon a múlt minél részletgazdagabb feltárása. Hogy a nehezen leküzdhető földrajzi távolságok, nyelvi akadályok, szakmai bizonytalanságok és bizalmatlanságok ne lehetetlenítsék el a kutatók munkáját, közös múltunk jobb megismerését. A mögöttünk hagyott harminc év során szakmai együttműködés bontakozott ki a román, szlovák, ukrán levéltárakkal, múzeumokkal, könyvtárakkal. A levéltári napok évről évre lehetőséget adtak – olykor adott tematikát követve – kutatási eredmények bemutatására, módszertani megoldások ismertetésére, népszerűsítésére. Miként az például 2012 szeptemberében történt, amikor a korabeli mindennapi élet, a családok történetének feldolgozása köré szerveződött a tudományos ülés, és amelynek – megtisztelő felkérés nyomán – vezető elnöke lehettem. Ahogyan négy évvel később, 2016-ban, amikor az 1956-os forradalom közelgő 60. évfordulójához kapcsolódó előadások hangzottak el a vármegyeháza dísztermében. A tanácskozás résztvevői zárásként megtekinthették Kéry Péter dokumentumfilmjét a nyíregyházi '56 eseményeiről. Ezt a megrázó erejű alkotást tíz esztendővel korábban az első nyilvános bemutatóján én ajánlhattam az érdeklődők figyelmébe a felejthetetlen Nagy Ferenc levéltár-igazgatónak hála, akitől a felkérést kaptam.

Ezekre a tudományos konferenciákra és az azokat követő tanulmányi kirándulásokra jólesik visszaemlékezni. Kassa, Nagykároly, Ungvár, Nagybánya – hogy csak néhányat

említsek a színhelyek közül, ahol a szomszédos országok levéltárosai mindig szeretettel fogadtak bennünket, és a gyűjteményeik bemutatásakor, városi nevezetességek között tett séták alkalmával nyertek tartalmat az együtt töltött órák. Élénken él emlékezetemben a 2012-es nagykárolyi látogatás, amelynek keretében a többi résztvevővel együtt tudományos előadásokat hallhattam a felújított Károlyi-kastély falai között. Azért is hagyott bennem maradandó nyomot az a rendezvény, mert apai felmenőim szülőföldjére látogathattam el, és sétálhattam annak a városnak az utcáin, melyet a vállajiak és a szomszédos falvak sváb lakói által ismert gyermekmondóka csodás római kertként emlegetett. Hasonlóan maradandó emlékeket őrzök a 2019-es nagybányai programról, arról a városnézésről, melyen a város történetének avatott ismerője, Balogh Béla történész-levéltáros kalauzolt bennünket az építészeti nevezetességek között. S zárásul, nem időrendben haladva, 2013 szeptemberét említem, amikor átvehettem a vármegyei levéltár Pro Archivo emléklapját a levéltár szakmai munkájának támogatásáért. Ennek az elismerésnek a tulajdonosaként kívánom, hogy a folytatás, az előttünk álló esztendő gazdagítsák tovább Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye Levéltárának hazai és külhoni kapcsolatait, segítsék elő a múlt ránk maradt iratanyagának megőrzését és alapos feltárását egyaránt.

Reszler Gábor

